

Вищий навчальний заклад «НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми правового регулювання гендерних відносин ОНП «ПРАВО»

Код	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Рік, коли пропонується вивчення	Семестр	Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
ВК-2	Актуальні проблеми правового регулювання гендерних відносин	Вибіркова навчальна дисципліна	Третій (аспірантський)	2	1	3	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний та інші відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Засоби діагностики успішності навчання: практичні завдання, питання для опитування під час практичних завдань, індивідуальні питання, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю.

Зміст курсу: Основи теорії гендеру. Сучасні гендерні дослідження та методи формування гендерних знань. Гендер в історії.

Гендерне право та система права. Принципи гендерного права. Гендерні теорії та концептуальні підходи. Базові ключові поняття, пов'язані зі питаннями статі та гендеру. Міжсекторальність та множинна дискримінація. Ключові питання, пов'язані з правами людини, основоположними правами, рівності (гендерної рівності) та законодавство про протидію та запобігання насильства.

Основні поняття і зв'язок між ними: гендер і стать, гендерна ідентичність, маскуліність і фемінність, гендерні відносини, гендерна структура суспільства. Основні теорії гендеру: теорія соціального конструювання гендеру; теорія стратифікації гендеру; теорії гендеру як культурного символу (метафори).

Основні гендерні характеристики особистості; гендерна ідентичність; гендерні ролі; гендерні установки; гендерні стереотипи.. Паритетна рівність.

Трансформація суспільного бачення гендерної рівності та її етапи. Важливість гендерної рівності для розвитку демократії.

Державна гендерна політика: суть, зміст, завдання, її принципи, стратегії, типи, сучасні моделі та характерні риси.

Загальне правове регулювання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Конституція України. Закони України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».

Інтеграція гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів. Проведення гендерно-правової експертизи. Порядок проведення органами виконавчої влади антидискримінаційної експертизи проектів нормативно-правових актів.

Законодавство щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері праці та соціального забезпечення.

Міжнародно-правові документи ООН з питань гендерної рівності. Загальна декларація прав людини 1948 р. Конвенція про політичні права жінок 1952 р. Декларація про захист жінок і дітей у надзвичайних обставинах і в період збройних конфліктів 1974 р. Конвенція про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. (CEDAW). Декларації про викорінювання насилля щодо жінок 1993 р. Пекінська Платформа Дій та Пекінська декларація 1995 р. Декларація тисячоліття ООН 2000 р. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки. Цілі сталого розвитку 2016-2030 (Порядок денний для сталого розвитку – 2030).

Міжнародні норми та стандарти гендерної рівності у сфері праці Міжнародної організації праці (МОП). Конвенція № 100 "Про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності". Конвенція № 103 "Про охорону материнства". Конвенція № 111 "Про дискримінацію в галузі праці та занять". Конвенція № 122 "Про політику у сфері зайнятості". Конвенція № 156 "Про рівне ставлення й рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками".

Органи, установи та організації, наділені повноваженнями щодо реалізації гендерної політики.

Сучасний стан участі жінок у процесі прийняття рішень в Україні. Роль громадських об'єднань.

Практичні інструменти та досвід реалізації місцевих гендерних ініціатив в Україні. Європейської хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад. Гендерне інтегрування на місцевому рівні: досвід міст, що приєдналися до Європейської хартії рівності жінок і чоловіків.

Міжнародний досвід творення суспільства гендерної рівності.

Становлення суспільства гендерної рівності як світова стратегія. Світові тенденції утвердження гендеру.

Інструменти вимірювання гендерної нерівності. Звіт із людського розвитку Програми розвитку ООН (UNDP Human Development Report), Рівень свободи у світі (Freedom in the World, Freedom House), Звіт із глобального гендерного розриву (Global Gender Gap Report), Індекс людського розвитку (HDI) тощо.

Гендерна рівність як одна із цінностей Європейського Союзу. Принципи гендерної рівності в законодавстві ЄС.

Залучення жінок до політики на рівні ЄС. Жінки при владі: ситуація в країнах ЄС. Позитивні заходи (гендерні квоти) і країни ЄС. Жінки на рівні прийняття рішень у структурах ЄС. Ставлення мешканців і мешканок ЄС до питань гендерної рівності

Кращі приклади залучення жінок до політики та забезпечення гендерної рівності. Важливість створення дружнього до сім'ї робочого середовища для більшого залучення жінок до публічної сфери. Лобіювання жіночого представництва.

Гендерна психологія та педагогіка. Гендерна рівність у закладах освіти. Гендер та сексуальність. Гендерна кримінологія. Медіа та гендерні стереотипи.

Методи навчання на семінарських та практичних заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

Методи оцінювання: для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо; для підсумкового контролю

проведення диференційованого заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення завдань, виконання вправ тощо.).

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення екзамену.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Рекомендована література:

1. *Веселовська Н.О., Стерліков О.С. Насильство під час особливих правових режимів: гендерне, під час війни та карантину. Монографія. К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2022. 210 с.*

2. *Веселовська Н.О. Посібник для самостійної роботи «Гендер в історії. Гендерна психологія та педагогіка. Гендерна рівність у закладах освіти. Гендер та сексуальність. Гендерна кримінологія» К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2023. 54 с.*

3. *Гендерний аналіз регіонального розвитку України. ООН ЖІНКИ, КІІВ – 2021. URL: <https://numl.org/Ojw>*

4. *Камінська Н.В. Гендерно-правова експертиза: правові засади, суб'єкти та результати. Розуміння маскуліності та гендерної рівності в секторі безпеки України та представлення результатів дослідження : матер. наук.-практ. конфер., м. Київ, 25 березня 2021 р. Київ, 2021. С. 96-99.*

5. *Марценюк Т. Інтеграція гендерної складової в аналітичні матеріали. – К.: МФ «Відродження», 2019. 28 с.*

6. *Мельник Т., Кобелянська Л. Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень: словник-довідник. К.: Логос, 2020. 239 с.*

7. *Посібник з надання високоякісних муніципальних послуг із врахуванням гендерного аспекту «Моя гендерно чутлива громада». Аналітичний центр «Юрфем». 2022 р. URL: <https://jurfem.com.ua/wp-content/uploads/2022/10/Posibnyk-hromada.pdf>*

8. *Ходакова С. Гендерне інтегрування на місцевому рівні. Досвід міст, що приєдналися до Європейської хартії рівності жінок і чоловіків: практ. посіб. Для посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування. К., 2020. 28 с.*

9. *Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08 вересня 2005 р. № 2866-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>*

10. *Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06 вересня 2012 р. № 5207-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>*

11. *Розпорядження КМУ Про схвалення Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердження операційного плану заходів на 2022 - 2024 роки з її реалізації URL: <https://ips.ligazakon.net/document/kr221163?an=1>*

Викладач: Веселовська Наталія Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент.

Гарант освітньої програми:

Фесенко Олександр Миколайович,

доктор юридичних наук, доцент

доцент кафедри теорії та історії держави і права

